

Sæby Kirkegård har masser af fri plads til nye gravsteder. Derimod kniber det med pladsen i urnehaven (billedet).

Thorkild Søndergaard er nået langt i sit arbejde. Han mangler kun at fotografere på Sæby Kirkegård og Torslev Kirkegård.

Fortsat fra side 4

Thorkild selv er næsten færdig med sit store arbejde. Han er i gang på Sæby Kirkegård og mangler herefter kun Torslev Kirkegård. Han har ikke kun fået tusindvis af billeder med hjem. Også mange oplevelser og stof til eftertanke.

- Selv i så lille geografisk område som det tidligere Sæby Kommune er der stor forskel på gravstenene fra kirkegård til kirkegård, begynder Thorkild og napper en bid kringle.

- Tag for eksempel Lyngså. Her er der tydeligvis ikke tradition for at have titler på gravstenene. Det skyldes, at Lyngså tidligere var et stærkt indremissionsområde. Men i Lyngså er der nogle utrolig store og flotte sten. Når førende missionsmænd døde, samlede man sammen til en

Sæby Kirkegård er rig på store, flotte gravsten.

flot sten. I Sæby er der til gengæld masser af titler på stenene. Her vrirler det med mejerister, postbude og håndværkere, fortæller Thorkild.

I Albæk er der overraskende mange familiegravsteder og i Skæve går de samme fornavne igen og igen.

- Desuden har jeg lagt mærke til, at utrolig mange

er døde på eller omkring deres fødselsdag. Jeg ved ikke, om det er tilfældigt, funderer Thorkild.

Man kan nok allerede nu fornemme, at de mange timer i selskab med gravstenene ikke er har virket deprimerende på den tidligere toldembedsmand. Faktisk er der masser af livsbekræftende historier at finde, hvis man har øjnene med

sig:

- Jeg har lagt mærke til, at rigtig mange mennesker blev født i maj i gamle dage. Hvordan tror du, det hænger sammen?

Journalisten kniber øjnene sammen, men....?

- Jo, prøv at regne ni måneder tilbage. Det passer ret godt med den årlige høstfest, griner Thorkild.

Den lader vi stå et øjeblik og nøjes med at kostatere, at de åbenbart virkelig kunne holde fest dengang.

Set i historisk perspektiv er der sket en kæmpe forandring med begravelses-kulturen. Sten fra omkring år 1900 er typisk store og monumentale. Omkring 1930-1940 bliver de mindre markante, og i dag er det almindeligt, at den døde får en lille plade ved en urnegrav.

- Jeg tror, at gravstenene er på vej ud. Og netop der-

for er det ekstra vigtigt at bevare denne kultur for eftertiden, siger Thorkild med henvisning til sine mange fotografier.

Selvom der - på landsplan - stadig er lang vej, for alle gravsten er fotograferet og registreret, har mange allerede haft glæde af Thorkilds og andre ildsjæles arbejde.

- Hjemmesiden, hvor al informationen ligger, har mange besøg af mennesker fra hele verden. I takt med at hjemmesiden udbygges, bliver den en guldgrube for

slægtsforskere og folk med lokalhistorisk interesse. Der har allerede været folk fra hele verden inde, og jeg har fået mails fra folk, der er glade for min indsats, siger Thorkild, der vil trække sig tilbage, når han har knipset foto nummer 7000.

- Men vi skulle jo gerne have gennemfotograferet kirkegårde i hele Vendsyssel. Så jeg håber inderligt, at andre vil træde til, så processen ikke går i stå. Og jeg vil gerne hjælpe folk i gang, siger Thorkild Søndergaard.